

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/141/2019
Identifikačné číslo spisu:	4417216538
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4417216538.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletých X. P., narodenú XX. L. XXXX, Y.H. P.D., narodenú XX. L. XXXX a X. P., narodenú XX. L. XXXX, bývajúcich u matky, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, so sídlom v Nových Zámkoch, F. Kapisztóryho 1, deti rodičov otca M. P., bývajúceho v V., U. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Magyerka, s. r. o., so sídlom v Nových Zámkoch, Ernestova bašta 2, a matky C.. Y. P., bývajúcej v Š., V. XX, zastúpenej JUDr. Barborou Vrbovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Wilsonova 6, za účasti Okresnej prokuratúry Nové Zámky, so sídlom v Nových Zámkoch, F. Rákocziho 15, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7 P 346/2017, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 14. februára 2019 sp. zn. 9 CoP 4/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 22. októbra 2018 č. k. 7 P 346/2017-1211 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletých X. P.M., nar. XX. L. XXXX, Y. P., nar. XX. L. XXXX a X. P., nar. XX. L. XXXX, do osobnej starostlivosti matke. Styk otca s maloletými X. P., nar. XX. L. XXXX, Y. P., nar. XX. L. XXXX a X. P., nar. XX. L. XXXX, upravil tak, že otec je oprávnený vziať si maloleté deti k sebe každý týždeň v sobotu o 10:00 hod. pred bytu matky a je povinný vrátiť maloleté deti späť matke na to isté miesto v ten istý deň o 17:00 hod. Za tých istých podmienok je otec oprávnený vziať si maloleté deti k sebe počas vianočných sviatkov 25.12. od 10:00 hod. do 17:00 hod. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť, odovzdať mu ich a otec je povinný maloleté deti matke včas vrátiť. Vo zvyšku návrh matky na určenie výživného na maloleté deti zamietol. Zároveň určil, že toto neodkladné opatrenie bude trvať až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7 P 346/2017. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie s poukazom na § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2, §

330 ods. 1, § 331 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a § 360 ods. 1, 2, § 366 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“) a čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, konštatoval, že styk upravený tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, je v záujme maloletých detí, aby sa na ich výchove podieľal aj ich otec aspoň v takom rozsahu, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky maloletých detí uznesením zo 14. februára 2019 sp. zn. 9 CoP 4/2019 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch týkajúcich sa styku otca s maloletými deťmi podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý týždeň v sobotu o 10:00 hodine pred bytom matky a je povinný vrátiť maloleté deti späť matke na to isté miesto v ten istý deň o 17:00 hodine, počas vianočných sviatkov 25. decembra od 10:00 hodiny do 17:00 hodiny za prítomnosti Familiam, o. z., so sídlom v Prešove, 17. novembra 166. Ostatné výroky napadnutého uznesenia zostali nedotknuté. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v danom prípade má neodkladné opatrenie charakter predbežnej úpravy, v rámci ktorej má otec zabezpečený pravidelný kontakt s maloletými deťmi, keď v konaní vo veci samej súd prvej inštancie vykoná dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, v rámci ktorého posúdi všetky aspekty relevantné z hľadiska tejto úpravy, ktoré nie je možné posúdiť v tomto štádiu konania o nariadenie neodkladného opatrenia. Preto je odvolací súd toho názoru, že rešpektujúc okolnosti tejto veci, vychádzajúc z doterajších skutkových zistení veci, nariadeným neodkladným opatrením v takomto rozsahu a za asistencie Familiam o. z. Prešov, bude mať otec zabezpečený pravidelný kontakt s maloletými deťmi, v rámci ktorého bude možné jeho vzťah s maloletými deťmi upevňovať, a to bez toho, že by požiadavka otca na stretávanie sa s maloletými deťmi bola v rozpore s ich záujmami. Právo otca starať sa o maloleté deti je vo svojej kvalite i rozsahu rovnaké ako právo matky, a nie je preto dôvod ho najmä za situácie, kedy nie je právoplatne rozhodnuté o údajnom spáchaní trestného činu sexuálneho zneužívania zo strany otca voči mal. X., obmedzovať spôsobom, ktorý považuje matka za žiadúci. Ako odvolací súd dodal, obaja rodičia by si mali uvedomiť, že je v záujme ich maloletých detí budovať si vzťah s oboma rodičmi, pričom k zhoršeniu vzťahov môže dôjsť pomerne ľahko, avšak obnova narušených vzťahov trvá oveľa dlhšie, pričom konflikty rodičov prenášané v takýchto prípadoch na maloleté deti môžu veľmi zasiahnuť ich psychiku, a to až do takej miery, že je nevyhnutné takto postihnutej detskej psychike pomôcť aj s pomocou psychológa. Čím skôr si rodičia uvedomia, že napriek ich zhoršeným vzťahom, by ich nemali prenášať na ich maloleté deti, uľahčia im situáciu a pomôžu im budovať si vzťah k obom rodičom, čo je jednoznačne v ich záujme.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie otec (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odvodzoval od ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Ako dovolateľ uviedol, odvolací súd pochybil, keď tretiu osobu Familiam, o. z. zaviazal povinnosťou zúčastňovať sa realizácie styku otca s maloletými deťmi, pričom občianske združenie Familiam, o. z. nevystupovalo v konaní v procesnom postavení účastníka konania, z ktorého dôvodu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil občianskemu združeniu Familiam, o. z. a v dôsledku toho aj otcovi maloletých detí, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadal preto, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a aby vo veci rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí.

4. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v záujme zdravého psychického vývoja maloletých detí aktuálny stav pri úprave styku otca s maloletými deťmi odôvodňuje prijatie legitímnych opatrení na ochranu detí v akejkoľvek forme.

5. Okresná prokuratúra Nové Zámky vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že o právach a povinnostiach tretej osoby Familiam, o. z. sa v tomto konaní nekoná, preto nie je subjektom, ktorý by bol stranou, resp. účastníkom tohto konania, preto postup odvolacieho súdu, ktorým nepribral tento subjekt do konania nie je nesprávnym procesným postupom. Z týchto dôvodov navrhla dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

6. Najvyšší soud Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je od 1. júla 2016 upravené v zákone č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok. Vzájomný vzťah medzi C.m.p. a C.s.p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C.m.p., podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia C.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak. C.m.p. v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C.s.p.

8. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. To znamená, že preskúmať existenciu týchto dovolacích dôvodov je možné iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, alebo rozhodnutiu konečnému.

10. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nie je daná.

11. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd v napadnutých výrokoch týkajúcich sa styku otca s maloletými deťmi v časti zmenil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým tento nariadil neodkladné opatrenie ohľadne zverenia maloletých detí matke a upravenia styku otca s maloletými deťmi, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení, ale napr. i rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Obdo 76/2016 a odbornú právnickú literatúru - Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458). Taká situácia môže nastať predovšetkým v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 C.s.p. V prejednávanej veci ale o takýto prípad nejde, pretože bolo vydané počas trvania konania vo veci samej (resp. v tomto konaní), ktorého predmetom je úprava rodičovských práv a povinností vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7 P 346/2017. Uznesenie, ktorým odvolací súd v napadnutých výrokoch týkajúcich sa styku otca s maloletými deťmi zmenil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým tento nariadil neodkladné opatrenie ohľadne zverenia maloletých detí matke a upravenia styku otca s maloletými deťmi, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej návrhom na začatie konania) končí. Po nariadení neodkladného opatrenia síce nemusí obligatórne nasledovať

konanie vo veci samej, ale v danom prípade naďalej prebieha konanie vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom. Zároveň dočasnosť a provizórnosť úpravy pomerov účastníkov v prejednávanej veci vyplýva predovšetkým priamo zo znenia výroku rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené a v ňom použitých výrazov a pojmov, keď zároveň bolo určené, že toto neodkladné opatrenie bude trvať až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7 P 346/2017. Z výroku o nariadení neodkladného opatrenia je preto daná jednoznačná dočasnosť tohto nariadeného neodkladného opatrenia, ktoré je limitované právoplatnosťou meritórneho rozhodnutia v prebiehajúcom súdnom konaní vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom.

12. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním otca nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, dovolanie podané otca proti tomuto rozhodnutiu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. procesne prípustné. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

13. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.